

Brussel, 14 oktober 2016

Geachte heer Eerste minister, Charles Michel

Geachte heer Minister voor Buitenlandse Zaken, Didier Reynders

CETA - De grenzen van het systeem voor vrijhandel zijn bereikt

Het is vijf voor twaalf als het gaat om de ratificatie van het EU-Canada vrijhandelsakkoord, CETA. Het is ook een moment voor de befaamde vijf minuten politieke moed en van helderheid, ook al voert de Europese Unie zware druk uit op die 'recalcitrante' Europese overheden en parlementen die zich durven verzetten tegen het tekenen van dit akkoord. Twee daarvan bevinden zich in België: de Waalse en Brusselse regio, waar zoals u weet de liberalen deel uitmaken van de regeringen. De anderen zijn Oostenrijk, Nederland, en Bulgarije, etc. We stellen ook vast dat er ook steden en gemeenten zijn, waaronder de Brusselse gemeente Audergem, met de liberale MR in de meerderheid, die reeds anti-CETA resoluties hebben goedgekeurd.

Zowel Ecolo als Groen, in het Zuiden en het Noorden van het land, net als de Europese groene fractie, dringen er bij de Belgische regering op aan om niet toe te geven aan de druk, en in het belang van Europese burgers en generaties die na ons komen, de komende dagen een goed geïnformeerd besluit te nemen.

Wij herinneren u aan de in juli 2015 goedgekeurde resolutie, waarin het Europees parlement, enkele voorwaarden stelde aangaande het vrijhandelsakkoord tussen de EU en de VS (TTIP). Omdat de inzet van TTIP en CETA in grote lijnen dezelfde is, lijkt het ons noodzakelijk om CETA te evalueren in het licht van de 33 aanbevelingen van de Europese parlementsleden. Professor Ferdi de Ville van de universiteit Gent, heeft zich hierover gebogen¹. De rode lijnen van het Europees Parlement zijn volgens deze analyse op vijf punten duidelijk overschreden in de CETA-overeenkomst.

Zo is, wat men ook moge beweren, de ISDS clause in essentie niet vervangen; worden de belangen van KMO's onvoldoende in overweging genomen; worden de rechten van werknemers op bijvoorbeeld inspraak en overleg niet expliciet erkend, bevat het akkoord geen veiligheidsclausules als bepaalde importen plotseling fors stijgen; en blijft de wijze waarop de dienstensector wordt behandeld problematisch, in die zin dat deze onvoldoende worden gedifferentieerd. In nog 14 andere door prof. de Ville beschreven voorbeelden zijn de rode lijnen uit de TTIP-resolutie van het EP min of meer overschreden. Als gevolg hiervan bestaat er een zorg over de coherentie en is CETA in zijn huidige vorm onacceptabel.

Met uitzondering van UCM, de Waalse belangenorganisatie voor KMO's, die het aantal Belgische bedrijven dat baat zal hebben bij trans-Atlantische vrijhandelsdeals op minder dan 1 % schat, lanceerden de overige werkgeversorganisaties een campagne ten voordele van de vrijhandel met de Noord-Amerikanen.

---

¹ <http://www.s2bnetwork.org/wp-content/uploads/2015/09/De-Ville-2016-CETA-report-bonne-version.pdf>

Nochtans laat een recente studie² gebaseerd op een model dat realistischer (met name dat van de Verenigde Naties) dan dat van de protagonisten van CETA, zien dat CETA 200.000 jobs in Europa kan doen verdwijnen, 30.000 in Canada en 50.000 in andere delen van de wereld. De voorspelde groei is zeer beperkt en - terwijl het gat in de overheidsfinanciën de stabiliteit van de regering vandaag al ondermijnt - zal CETA er volgens deze academische studie toe bijdragen dat de fiscale inkomsten teruglopen, hetgeen weinig goeds belooft voor een volgende begrotingscontrole.

Tot slot is er de zogenaamde “verklarende nota” bij het handelsverdrag die is gemaakt om de publieke opinie te kalmeren aangaande de meest betwistbare kwesties. De meest controversiële kwesties die in die verklarende nota worden besproken zijn met name de procedure die het voor privé-investeerders mogelijk maakt om landen voor een parallel arbitragemechanisme te dagen omwille van regelgeving die in naam van het algemeen belang is gemaakt, en daarnaast de privatisering van de watervoorziening en de liberalisering van andere publieke diensten.

Deze “verklarende nota” blijft niet overeind na juridische analyse, die stelt dat de nota niet van dien aard is dat ze de “wettelijke gevolgen van CETA-bepalingen kan verhinderen of wijzigen”. Er bestaan bijgevolg slechts twee opties om de negatieve gevolgen van CETA te beperken. Ofwel amenderen Canada en de EU de verdragstekst (zoals gebeurde met de oorspronkelijke clausule over ISDS, die vervangen werd door een gewijzigde vorm van juridische arbitrage, in het jargon ICS genaamd).

Ofwel - het is de kat-in-een-zak-optie - zal eerst het verdrag geratificeerd worden (!) en moeten we dan wachten totdat het zogenaamde gezamenlijke CETA Comité dat na ratificatie het licht zou zien, voorgezeten door het Canadese ministerie van Handel en DG Handel van de Europese Commissie - wijzigingen voorstelt conform artikel 26.1 betreffende wijzigingen aan het verdrag of het geven van interpretaties.

Overwegende dat slechts één op drie Europeanen nog vertrouwen heeft in de Europese Unie (Eurobarometer, lente 2016), is dit tweede scenario politiek nog het minst aanvaardbaar. Bovendien zou er volgens de recente uitspraak van het Duits Grondwettelijk Hof ook een democratische controle op dit gezamenlijke CETA Comité mogelijk moeten zijn vooraleer de Duitse regering CETA kan ondertekenen en voorlopig in werking laten treden.

Het is duidelijk dat geen enkel nieuw element dat in het Waals en Brusselse parlement goedgekeurde resoluties kan ondergraven, die het democratische verzet tegen CETA verwoorden. Als gevolg hiervan, moet de Belgische regering aan de Europese Commissie en andere lidstaten laten weten dat het CETA niet zal ondertekenen, tijdens de vergadering van ministers van Buitenlandse Handel op 18 oktober. De Belgische regering zou deze positie moeten herhalen op de Europese Raad van 20 en 21 oktober.

Hoogachtend,

Zakia Khattabi en Patrick Dupriez, Co-voorzitters Ecolo

Meyrem Almaci, voorzitter Groen

---

² Pierre Kohler et Servaas Storm, CETA without Blinders, University of Tufts (USA), September 2016